

Mevsimlik Tarım İşçiliğinde Aracılık Hizmetlerinin Mevcut Durumu: Malatya Örneği*

Ahmet ASLAN¹ Orhan GÜNDÜZ² Salih ATAY³
Züleyha DURAN⁴ İbrahim GÖRÜCÜ⁵

Öz

Kuru kayısının üretim aşamalarında ve özellikle hasat ve hasat sonrası işlemler için yoğun işgücü kullanılmaktadır. Malatya’da kuru kayısı üreticiliği üzerine yapılan araştırma sonuçlarından toplam 3.7 milyon günlük işgücü gereksinimi olduğu ve ildeki çiftçilerin aile işgücü varlığı ile yörede mevcut geçici işgücü varlığının bu talebi karşılayamadığı tespit edilmiştir. Kayısı tarımı için işgücü açığı gezici ve geçici mevsimlik işgücü ile karşılanmaktadır. Bu tür işgücü temini çoğunlukla aracılık hizmetleri vasıtasıyla yakın illerden sağlanmaktadır. Aracılık hizmetleri sağlayan kişiler işgücü temininin yanı sıra iş gücü fiyatlarının oluşumu ve işgücünün çalışma şartları üzerinde de etkili olmaktadır. Aracılık hizmetlerinin işleyişinde işgücünü talep eden üreticiler, işçiler ve aracılar açısından fiyat teşekkülü, yasal durum, yaşam şartları ve sosyal imkanlar gibi bir takım sorunlarla karşılaşmaktadır. Bu çalışmada, kuru kayısı üretiminin işgücü talebinde aracılık hizmeti yapan aracılardan demografik, sosyal ve yasal durumları araştırılmıştır. Araştırmanın verileri, dünyanın en önemli kuru kayısı üretim merkezi olan Malatya ilinde aracılık hizmeti sunan aracılardan yüz yüze görüşülerek elde edilmiştir. Analizlerde frekans, ortalama ve yüzde değerler kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, aracılardan ortalama 41 yaşında olup, 12 yıllık aracılık deneyimine, kayısı tarımı için ise 5 yıllık deneyime ve 4.25 yıllık eğitime sahip oldukları belirlenmiştir. Her biri ortalama 43 işçiye aracılık etmekte ve işçi başına günlük 3.17 TL almaktadırlar. Aracıların hiç birisinde yasal aracılık belgesi olmadığı ve bunun yanı sıra herhangi bir aracılık eğitime katılmadıkları tespit edilmiştir. Aracılık hizmetlerinin sağlıklı yürütülmesi için, yasal durumun netleştirilmesi, denetimlerin yapılması, aracılardan mesleki bilgi ve becerilerini geliştirecek eğitim faaliyetlerine katılımının sağlanması önemli görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aracılık hizmeti, Mevsimlik işçi, Kayısı, Malatya

The Present Situation of Intermediary Services in Seasonal Farm Labor: Case from Malatya

Abstract

During the production stages of dried apricots extensively labor is used, especially harvesting and post-harvest processing period. According to the previously research results on dried apricot production, a total of 3.7 million days labors are demanded in the dried apricot production in Malatya province, and so that the family labor force of the farmers and the temporary labor force in the region can't provide this demand. To dried apricot production, required labor force is reserved by the mobile and temporary seasonal labor. This type of labor force is mostly provided through the intermediary services from nearby provinces. Intermediary service providers are affect the level of labor force prices and the working conditions of the labors, as well as the supply of labor. For producers, labors and intermediaries, some problems occur such as pricing, legal situation, living conditions and social opportunities due to the process of the intermediary services. In the research, the demographic, social and legal status of the intermediaries and intermediary services in the labor demand for dried apricot production were investigated. Research data were obtained by interviewing the intermediaries who provided the intermediary service in Malatya where is the most important production center of dried apricot in the world. Frequencies, mean values and percentages were used to the data analysis. Research results showed that the age of intermediaries was 41 years, intermediary experience was 12 years, intermediary experience for in apricot farming 5 years, and education level was 4.25 years, on average. Also, they was intermediaries 43 labors and earn 3.17 TL per labor per day on average. It has been found that none of the intermediaries have legal mediation certificates and that they didn't participate in any mediation training. It is deemed important to ensure that the intermediary services are carried out in a healthy manner by clarifying the legal situation, conducting inspections, and participating in training activities to improve the professional knowledge and skills of the intermediaries.

Keywords: Intermediary service, Seasonal labor, Apricot, Malatya

JEL: J21, Q10, R23

Geliş Tarihi (Received): 22.05.2017

Kabul Tarihi (Accepted): 26.12.2017

*Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü tarafından desteklenen TAGEM/TEAD/16/A-15/T01/001 numaralı projeden üretilmiştir. Ayrıca Turgut Özal Uluslararası Ekonomi ve Siyaset Kongresi IV’de sunulu bildiri olarak kabul edilmiştir.

¹ Kayısı Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü- Malatya.

² Sorumlu yazar (Corresponding author), Doç. Dr., İnönü Üniversitesi Battalgazi M.Y.O, Malatya, orhangunduz@inonu.edu.tr

³ Dr., Kayısı Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Malatya.

⁴ Kayısı Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Malatya.

⁵ Yrd. Doç. Dr., İnönü Üniversitesi İİBF Malatya.

1. Giriş

Tarım işçiliği kavramı, tarımsal üretimin otokonsomasyondan rekabetçi ticarete konu olmasıyla birlikte ortaya çıkmış bir kavramdır. Nüfus artış hızına paralel olarak gıda ürünleri artışının da artırılma ihtiyacı ile birlikte nitelik ve nicelik olarak işgücü ihtiyacı da artmıştır. Aile işgücünün yetemediği durum için işletme dışından temin edilen işgücü kullanımı söz konusudur. Dahası yöre de yeterli işgücü olmadığı durumlarda başka bölgelerden hatta işgücü ihtiyacını karşılamak amacıyla Suriye'den ülkemize gelen göçmenlerden yararlanılır duruma gelmiştir. Tarımsal üretimde bazı dönemler için artan işgücü ihtiyacı gezici işgücü ile karşılanmaktadır. Dünyada ve Türkiye'de mevsimlik gezici tarım işçilerinin kullanımı uzun yıllara dayanmaktadır. Günümüzde neredeyse her tarımsal ürünün üretiminde mevsimlik tarım işçisi emeği kullanılmaktadır.

Mevsimlik işgücünün temini ve işgücü yönetiminde aracı adı verilen aracılık kurumu diye tarif edilen birimlerin etkin rol oynadığı bilinmektedir. Mevsimlik gezici ve geçici tarım işçilerinin iş bölgelerine ulaştırılmasında, işveren ile anlaşmasında tarım aracılarının önemli bir rolü bulunmaktadır. Türkiye'de ilk olarak 27.05.2010 tarih ve 27593 sayılı Resmi Gazete'de Tarımda İş Aracılığı Yönetmeliği yayınlanmıştır (RG, 2010). Yönetmelik ile bu görev Türkiye İş Kurumuna verilmekle birlikte, *“Kurum il veya şube müdürlüğü bulunmayan ya da olmasına rağmen haberleşme, ulaşım ve koordinasyon gücüne sahip olan yerlerde, kurum tarafından gerçek veya tüzel kişilere aracılık yapmaları için izin verilebilir.”* ibaresi bulunmakta ve buna bağlı olarak tarım iş araçları yoğun olarak faaliyet göstermektedirler.

Çalışma sahası olarak belirlenen Malatya ilinin önemli bir tarım şehri olması, kayısı üretiminde dünya üzerinde önemli bir paya sahip olmasının yanı sıra son yıllarda en fazla mevsimlik işgücü göçü alan iller arasındadır. Kayısı yetiştiriciliği üretimin tüm aşamalarında özellikle hasat ve hasat sonrası uygulamalarında yoğun işgücü gereksinimi gösteren bir üretim faaliyetidir. Kayısı yetiştiriciliğine yönelik kısıtlı çalışmalarda (Esengün ve ark., 2007; Bilsam., 2009) işgücü

kullanım miktarları tahmin edilmiştir. Buna yönelik kısıtlı çalışmalarda, birim alana (dekar) düşen işgücü miktarı 70-90 saat olarak hesaplanmıştır. Bu miktarın yaklaşık %60'ının hasat sonrası işlemler için kullanıldığı ve Malatya ili kayısı üretim alanının 810970 dekar olduğu (GTHB, 2017) dikkate alındığında yaklaşık 3.7 - 4.1 milyon günlük hasat ve hasat sonrası işgücüne ihtiyaç duyulduğu tahmin edilmektedir. Malatya ilinde toplam tarımsal istihdamın sayısı 78 bin olduğu (GTHB, 2012) dikkate alındığında, hasat ve hasat sonrası işlemler için bu işgücünü karşılayacak yeterli işgücü olmadığından gezici veya mevsimlik işgücünden faydalanmanın zorunluluk haline geldiği görülmektedir. Ortaya çıkan işgücü ihtiyacı, aile ve yörede mevcut işgücünün yeterli olmadığından büyük oranda il dışından tarım araçları vasıtası ile gelen işçiler ile karşılanmaktadır.

Tarım işçisi araçlarının faaliyetleri, işçilerin çalışma ve yaşam koşulları üzerinde etken rol oynarken, bu durumun anlaşılmasına yardımcı olacak bilimsel çalışma sonuçlarına rastlanılmamıştır.

Kayısı yetiştiriciliği için Malatya dışından hasat amacıyla gelen işçi sayısı hakkında net ve resmi bir bilgi olmamakla birlikte, bazı kaynaklarda bu sayının 40-50 bin dolayında olduğu ifade edilmektedir (GTHB, 2014). Ancak aracılık yapan kişi ve kuruluşlar ile ilgili herhangi bir bilgiye ulaşılamamış olması araştırmayı özgün kılmaktadır.

Tarımsal üretim açısından önemli bir ihtiyacı karşılayan tarım işçiliği ve aracılık hizmetleri konusunda yürütülmüş sınırlı sayıda bilimsel çalışma mevcut iken (Yıldırak ve Ark. 2003; Gülçubuk, 2017) yöre ve kayısı üretimi özelinde herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu çalışma bu konudaki bilgi boşluğunu bir nebze doldurması açısından da önemlidir.

2. Materyal ve Yöntem

Araştırmanın ana materyalini, Malatya ilinde kayısı tarımında gezici ve geçici tarım işçilerinin araçlarına uygulanan anketler sonucunda elde edilen birincil veriler oluşturmaktadır. Araştırmada alan verilerine ek olarak, konu ile

ilgili mevzuattan edilen bilgilerden de faydalanılmıştır.

Araştırmada görüşülecek araçlar kartopu örnekleme metodu ile belirlenmiştir. Bu metodun seçiminde, kayıtlı olmayan araçların belirlenmesinin zorluğundan hareketle ulaşılan araçlar vasıtasıyla diğerine ulaşılmaya dikkat edilmiştir. Böylelikle ilde aracılık yapan ve ankete katılmaya gönüllü olan 16 kişiyle görüşülmüştür. Bunun için Malatya ilinde yoğun aile dışı işgücü kullanılan ve kayısının yoğun üretildiği beş ilçe Battalgazi, Akçadağ, Kale, Darende ve Yeşilyurt ilçeleri gayeli olarak seçilmiştir.

Anket çalışmaları 2015 yılı kayısı hasat dönemi olan Temmuz ve Ağustos aylarında yüz yüze görüşmeler şeklinde yürütülmüştür.

Anket formunda, araçların demografik özelliklerinin yanı sıra, kimlere aracılık ettiği, ilgili taraflardan beklentileri, çalışma ve yaşam koşullarına yönelik sorulara yer verilmiştir.

Kod planı yardımı ile sayısallaştırılan anket verileri bilgisayara yüklenerek analizler yapılmıştır. Analizlerde temel tanımlayıcı istatistiklerden yararlanılmıştır.

3. Bulgular

Kayısı yetiştiriciliğinde en yoğun işgücü gereksinimi hasat ve hasat sonrası işlemler için gerekmektedir. Kuru kayısı üretim sürecinde sırasıyla ağaçtan indirme (hasat), kasalama, kükürtleme alanına taşıma, sergen yerine taşınma-serme-toplama, çekirdek çıkarma, tekrar kurutulmak üzere yeniden sergen yerine taşınma-serme-toplama, çuvallama ve depoya taşıma aşamalarından oluşmaktadır (Demirtaş vd., 2006). Bu süreçteki her faaliyetin kısa zaman diliminde ve dikkatlice gerçekleştirilme ihtiyacı nedeniyle fazlaca işgücü kullanılmaktadır.

Kayısı hasat ve sonrası işlemlerinde çalışmak üzere Malatya iline en fazla Şanlıurfa ve Adıyaman illerinden işçilerin geldiği belirlenmiştir. Bu iki ili Malatya'nın farklı ilçelerinde ikamet edip kayısı hasadı için yoğun üreticilik yapılan ilçe ve alanlarda çalışmaya giden

Malatya ikamet eden gezici işçiler takip etmektedir. Ayrıca Batman, Şırnak, Tunceli, Hatay, Gaziantep, Mardin ve Mersin illerinden de geçici işçilerin geldiği belirlenmiştir (Aslan vd, 2017).

Tarım araçları, mevsimlik gezici tarım işçileri ile bahçe sahipleri arasındaki her türlü ilişkide önemli konumdaki kişilerdir. Araştırmada, araçların bölgede "Dayıbaşı, Elçi, Elçibaşı, Çavuş vb." gibi farklı isimlerle anıldığı belirlenmiştir. Görüşülen araçların yaş ortalaması 40.67, aracılık deneyimi 12.07 yıl, kayısı aracılığında deneyimleri 5.31 yıl olarak bulunmuştur. Araçların eğitim düzeyi ise ortalama 4.25 yıldır.

İşçilerin çalışma bölgelerine ulaşımında önemli oranda araçların rol oynadığı ve çalışma bölgelerindeki iş durumuna göre işçileri organize ettikleri görülmüştür. Tarımda İş Aracılığı Yönetmeliği'ne göre "*Türkiye İş Kurumu'ndan izin alınmadan aracılık yapılamaz.*," "*(1) Aracılık yapacak gerçek kişiler ile tüzel kişileri idare, temsil ve ilzama yetkili kişilerde aşağıdaki nitelikler aranır:*

- a) *Türk vatandaşı olmak,*
- b) *18 yaşını bitirmiş olmak,*
- c) *Kamu haklarından yoksun bulunmamak,*
- ç) *Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûm olmamak,*
- d) *En az ilkokul mezunu olmak.*

(2) *Ayrıca, Kurumca belirlenen miktardaki masraf karşılığının yatırılması ve tüzel kişilerce şirket kuruluş sözleşmesinin yayımlandığı ticaret sicil gazetesinin bir örneğinin Kuruma ibraz edilmesi*

şarttır. " , "Aracılık yapmak üzere başvuran ve Kurum tarafından tarımda iş ve işçi bulma aracılığı yapması uygun görülen gerçek veya tüzel kişilere, Kurum il veya şube müdürlüklerince yazılı olarak bilgi verilir. Talepleri uygun bulunan gerçek veya tüzel kişilerden Kurumca belirlenen miktarda masraf karşılığının tahsil edilmesini müteakip Tarımda İş ve İşçi Bulma Aracısı Belgesi verilir. Tüzel kişiler için bu belgede, tüzel kişiliği idare, temsil ve ilzama yetkili kişiler de gösterilir." ve "Kurumdan izin belgesi almadan veya geçerlilik süresi sona eren aracı belgesini yenilemeden tarımda iş ve işçi bulma aracılığı yaptığı tespit edilenler ile tarım işverenleri ve tarım işçileri ile Kurumda sözleşme imzalamayan ya da kurum dışında imzaladığı sözleşmeyi Kuruma süresi içinde ibraz etmeyenlere, eylem başka bir idari ihlal oluştursa dahi 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca idari para cezası verilir." ibarelerine rağmen görüşülen aracılardan izin almadıkları, herhangi bir aracılık belgelerinin de bulunmadığı belirlenmiştir.

Görüşülen aracılardan aracılık raporu vermedikleri ve herhangi bir denetime tabi tutulmadıkları görülmüştür.

Bir aracının ortalama 43.25 işçiye aracılık yaptığı ve aracılık yapılan işçilerin %36.69'unun aracı ile akrabalık ilişkisine sahip olduğu belirlenmiştir. Aracılardan %68.75'i aynı zamanda yevmiye ile çalışmakta olup, işçilerin yaptıkları işi kontrol ve sevk etmede görev yapmaktadır. Üreticiler ile iş sezonu başlamadan önce telefon ile görüşen aracılardan, üreticilerin istedikleri işçileri ilk etapta akraba daha sonra köy/mahalle ve yakın çevrelerden temin ettikleri anlaşılmıştır.

Tarımda İş Aracılığı Yönetmeliği'ne göre "Aracılardan işçilerden ücret almaları yasaktır. Ücret yalnızca işverenlerden alınır." ve "İşçilerden ücret almayacaklarını, hizmetlerinin karşılığını yalnız işverenlerden isteyeceklerini, Kurumca onaylanmış bu sözleşmelerde gösterilen dışında, harç, masraf ve ücret alamayacaklarını, işçilere işe başlamadan önce yapılacak iş, ücret ve diğer hususlar hakkında gerekli bilgileri vereceklerdir." şeklinde hükümler bulunmasına rağmen aracılardan kayıtsız olması nedeni ile aracılık ücretlerini

işçilerden almaktadırlar. Aracılık ücreti olarak kişi başı günlük ortalama 3.17 TL alındığı ve bunun %93.75'inin sezonluk, %6.25'inin haftalık hesaplandığı belirlenmiştir.

Aracılar %40 oranında her yıl aynı üreticiler ile çalışırken %60 oranında ise başka üreticiler ile çalışmaktadırlar. Tarımda İş Aracılığı Yönetmeliğine göre "Ücret ve çalışma koşulları ile karşılıklı yükümlülüklerin aracı, işveren ve işçiler arasında yazılı sözleşmelerle belirlenmesi zorunludur. Aracının olmadığı yerlerde sözleşme işveren ile işçiler arasında imzalanır. İşveren veya aracı Yönetmelik ekinde yer alan sözleşmelerin birer örneğini düzenleme tarihinden itibaren on iş günü içinde onaylanmak üzere Kuruma ulaştırmak zorundadır." Sözleşme zorunlu olmasına rağmen aracılardan bahçe sahipleri ile yazılı sözleşme yapmadıkları ve sözlü olarak anlaşmış oldukları görülmüştür.

Aracılar; üreticilerden işçileri için tuvalet ve banyo imkânı sağlamalarını, barınak temin etmelerini ve çalışma saatlerinin ve süresinin belirlenmesini istediklerini ve en çok bu konularda sıkıntı çektiklerini belirtmişlerdir. Aracıların sıkıntıları ise iş kazaları, ücret alamama ve sosyal güvence olmaması olarak sıralanmaktadır.

Aracılar işçilerin kayısı dışında farklı ürünlerde de çalıştırılmalarına aracılık etmektedir. Aracıların belirli bir güzergâhta üreticilerin işçilik gereksinimlerini gözeterek işçilerin Tablo 1'de gösterilen ürünlerde ve illerde çalışmalarını düzenlediği belirlenmiştir.

Malatya iline gelen işçilerin ikamet ettiği iller ve Malatya'dan çalışmak üzere gittikleri iller Şekil 1'de gösterilmiştir.

Genel olarak, tarım aracılarının çalıştırdığı mevsimlik gezici tarım işçileri üzerinde kesin bir hâkimiyeti bulunmaktadır. Onlara iş bulma garantisi sağlamak, sağlık sorunlarını çözmeye çalışmak, ücretlerini zamanında almalarını sağlamak ve işin olmadığı dönemde onlara borç vermek aracının ayrıca sorumluluğundaki önemli işler arasında yer almaktadır.

Tarım aracılarna yönelik yasal mevzuat ve düzenlemelerin bulunmasına rağmen çalışma

sahasındaki araçların kayıt dışı çalışmaları ve arttırılarak araçların kayıt altına alınmasını mevzuat hükümlerine aykırı faaliyet gösterdikleri yönelik tedbirlerin titizlikle uygulanması görülmüştür. Yeterli kontrol ve denetimlerin gerekmektedir.

Tablo 1. Araçların gözettiği işçilerin çalıştıkları ürünler ve iller

Ürün	İller
Fındık	Bolu, Düzce, Giresun, Kocaeli, Ordu, Samsun, Zonguldak
Pamuk	Adana, Adıyaman, Aydın, Diyarbakır, Batman, Hatay, Mersin, K.Maraş, Şanlıurfa,
Pancar	Aksaray, Bursa, Kayseri, Konya, Kahramanmaraş, Nevşehir, Sivas, Yozgat
Soğan	Adana, Ankara, Eskişehir, Hatay
Narenciye	Adana, Antalya, Hatay
Patates	Hatay, Kayseri, Nevşehir, Sivas
Domates	Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Konya, Manisa, Tokat
Elma	Amasya, Denizli, Hatay, Isparta, Niğde
Ayçiçek	Kahramanmaraş, Sivas, Yozgat
Fıstık	Adana, Gaziantep, Şanlıurfa
Mercimek	Diyarbakır, Kayseri, Şanlıurfa
Biber	Antalya, Hatay, Gaziantep, Kahramanmaraş, Şanlıurfa
Çilek	Mersin
Nohut	Aksaray, Konya, Nevşehir, Yozgat
Sarımsak	Gaziantep
Nar	Antalya, Şanlıurfa
Armut	Malatya
Şeftali	Adana, Bursa
Üzüm	Manisa, Nevşehir
Kabak	Nevşehir
Kavun	Adana
Kimyon	Afyon, Konya
Havuç	Ankara
Salatalık	Diyarbakır
Bezelye	Bursa
Meşe	Adıyaman
Kiraz	Afyon
Karpuz	Adana
Patlıcan	Antalya

Şekil 1. Mevsimlik gezici tarım işçilerinin çalıştığı iller

4. Sonuç

Araştırmada, Türkiye’de ve dünyada önemli bir konu haline gelen tarım işçiliğinde aracılık kurumunun kayısı üreticiliği açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Malatya ilinde yoğun işgücü kullanılan 5 ilçeden kartopu örnekleme ile belirlenen araçlarla görüşülerek doldurulan anket formları değerlendirilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre araçlar, üreticilerin işgücü ihtiyaçlarını karşılamada önemli bir aktör konumundadırlar. Üreticilerin ihtiyaç duyduğu işgücünü ilk önce akraba ve yakın çevresinden karşılamayı tercih eden araçlar, işçiler için farklı ürünlerde çalışma güzergâhı belirleyerek üretici ve aracı arasında köprü vazifesi görmektedir. Araçların işçiler üzerinde mutlak bir hakimiyeti söz konusu olup, yapılan bu aracılık faaliyetleri neticesinde işçilerin yevmiyesi üzerinden ortalama %7.75 oranında aracılık payı aldıkları belirlenmiştir. Ortalama olarak eğitim seviyesi beş yılın altında, aracılık faaliyetini on iki yılın üzerinde yürüten ve 43.25 işçiye aracılık hizmeti veren araçların Tarımda İş Aracılığı Yönetmeliği hükümlerini yerine getirmediği ve herhangi bir denetim geçirmediği belirlenmiştir.

Araçların kayıt altına alınmaları ve yasal mevzuatlar doğrultusunda faaliyet göstermeleri yasal bir zorunluluktur. Bu nedenle denetleme ile görevli kurumları tarafından gerekli denetim faaliyetlerinin daha hassas ve düzenli yapılması aracılık belgesi olmayan araçların bu faaliyetlerine son verilmesi önem arz etmektedir.

Kaynaklar

Aslan, A., Gündüz, O., Atay, S., Duran, Z., Görücü, İ., 2017. Malatya ilinde Kayısı Tarımında Mevsimlik gezici tarım işçilerinin çalışma ve yaşam koşulları üzerine bir araştırma. Basılmamış TAGEM sonuç raporu, Ankara.

GTHB, 2012. GTHB Malatya İl Müdürlüğü Kayıtları

GTHB, 2014. GTHB Malatya İl Müdürlüğü Kayıtları

BİLSAM, 2009. Malatya Kayısı Raporu. Bilgi Yolu Eğitim Kültür ve Sosyal Araştırmalar Merkezi, Araştırma Raporları No:1, s.122.

Demirtaş, MN, Öztürk, K, Fidan, Ş., Çolak, S., Şahin, S., Yılmaz, K. U., Gökalp, K., 2006. Kayısı Yetiştiriciliği. Kayısı Araştırma Enstitüsü Yayınları, No:2, Malatya.

Esengun, K., Gündüz, O. ve Erdal, G. 2007. Input–Output Energy Analysis in Dry Apricot Production of Turkey. Energy Conversion and Management, 48(2):592-598.

Gülçubuk, B., 2017. 6331 Sayılı Tarımda İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu tarımda çalışanlar için bir şey ifade eder mi? International Journal of Social Sciences and Education Research, Volume: 3(2):573-582 ISSN: 2149-5939 Online, <http://dergipark.gov.tr/ijsser>

RG, 2010. Resmi Gazete Tarih 27.05.2010 ve 27593 Sayılı “Tarımda İş Aracılığı Yönetmeliği”.

TÜİK, 2017. TÜİK (<https://biruni.tuik.gov.tr>) (Erişim tarihi: 20.03.2017)

Yıldırak, N., Gülçubuk, B., Gün, S., Olhan, E. ve Kılıç M., 2003, Türkiye’de Gezici Ve Geçici Kadın Tarım İşçilerinin Çalışma Ve Yaşam Koşulları Ve Sorunları, TARIM-İŞ yayınları, Yayın No: 2003/4, Ankara.